

PORTFEL NALEŻNOŚCI POLSKICH PRZEDSIĘBIORSTW

kwiecień
2012 r.

PROJEKT BADAWCZY:
KONFERENCJI PRZEDSIĘBIORSTW
FINANSOWYCH W POLSCE ORAZ
KRAJOWEGO REJESTRU DŁUGÓW

Informacja sygnałna

PORTFEL NALEŻNOŚCI POLSKICH PRZEDSIĘBIORSTW

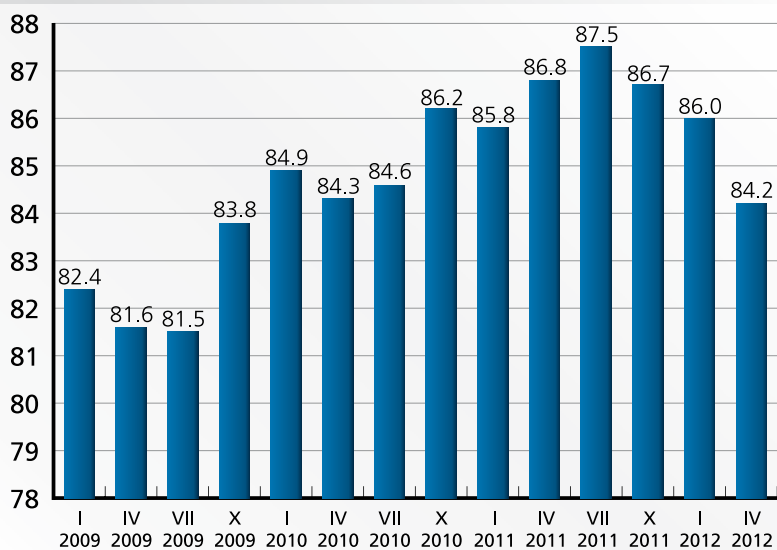
dr Piotr Białowolski

kwiecień 2012 r.

Projekt badawczy:
Konferencji Przedsiębiorstw
Finansowych w Polsce oraz
Krajowego Rejestru Długów

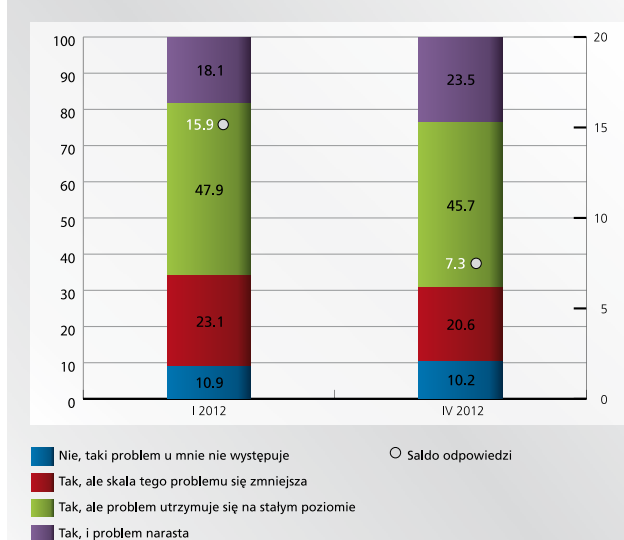
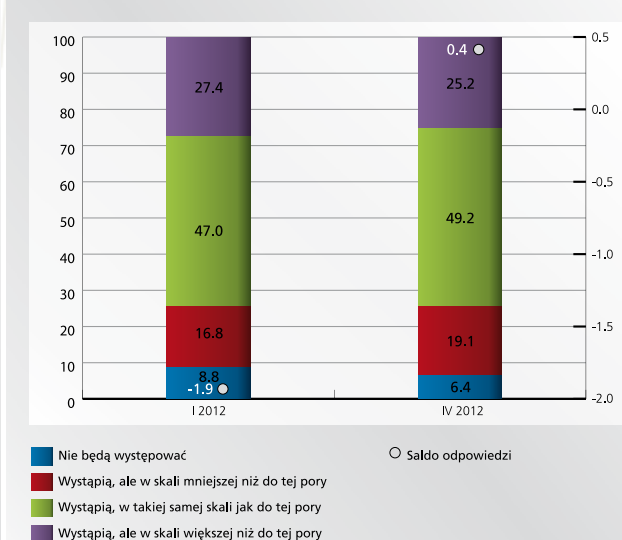
Informacja sygnałna

Indeks Należności Przedsiębiorstw (INP)

Wyniki ostatniego badania (kwiecień 2012 r.) wskazują na bardzo silne załamanie w obszarze należności w Polsce. Indeks Należności Przedsiębiorstw (INP) po raz trzeci z rzędu spadł i osiągnął poziom 84,2 punktu. Oznacza to, że budowane w okresie od października 2010 r. do lipca 2011 r. silne podstawy dobrej kondycji gospodarczej związane z lepszą obsługą zobowiązań polskich przedsiębiorstw zaczynają powoli tracić na aktualności. Obecny spadek INP skutkuje tym, że sytuacja przedsiębiorstw w Polsce jest już porównywalna do tej obserwowanej w 2010 r. i jedynie nieznacznie lepsza od tej, którą firmy raportowały w okresie największego nasilenia kryzysu w 2009 r. Wydaje się więc, że pomimo wciąż utrzymującej się dobrej dynamiki wzrostu gospodarczego, przedsiębiorstwa w gospodarce będą w coraz większym stopniu obciążone kosztami opóźnień w otrzymywaniu należności, co niestety będzie się przekładało na ich decyzje inwestycyjne i możliwość regulowania własnych zobowiązań. W konsekwencji należy spodziewać się, że przełoży się to na spowolnienie wzrostu gospodarczego w całym kraju.

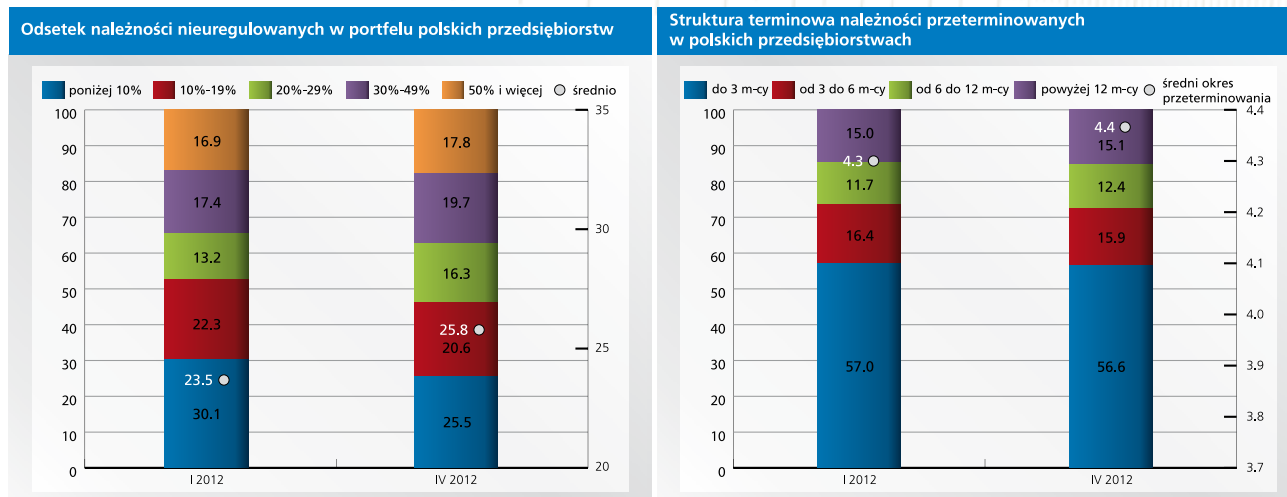
INP odzwierciedla stan i opinie przedsiębiorców dotyczące sześciu obszarów związanych z należnościami: stanu i prognozy problemów z ich egzekwowaniem, przeciętnego odsetka przeterminowanych należności w portfelu firmy, średniego okresu przeterminowania, odsetka firm w gospodarce, które na skutek problemów z należnościami nie mogą terminowo regulować swoich płatności, a także przeciętnego odsetka kosztów związanych z nieterminowymi płatnościami ze strony klientów/kontrahentów. Do obecnego spadku wartości INP przyczyniło się pogorszenie we wszystkich analizowanych obszarach, jednak w największym stopniu wynika ze wzrostu udziału należności przeterminowanych w polskich przedsiębiorstwach.

Skala problemów z regulowaniem zobowiązań przez klientów/kontrahentów
polskich przedsiębiorców – stan bieżącySkala problemów z regulowaniem zobowiązań przez klientów/kontrahentów
polskich przedsiębiorców – przewidywania

Niestety obecne badanie wskazuje na znaczące pogorszenie w obszarze stanu obsługi zobowiązań przez klientów/kontrahentów polskich firm. Pomimo, że wciąż prawie połowa polskich przedsiębiorstw deklaruje problemy z odzyskiwaniem należności na tym samym poziomie co w poprzednim kwartale, to do poziomu najwyższego od lipca 2009 r. wzrósł odsetek firm, które uznały te problemy za większe niż w poprzednim kwartale. Obecnie stanowią one aż 23,5% wszystkich przedsiębiorstw. Dodatkowo liczba firm, które zaobserwowały spadek problemów z należnościami zmniejszyła się z 23,1% do 20,6%. Pogorszenie w obszarze należności może oznaczać narastanie problemów z realizacją własnych zobowiązań i utrudniać rozwój przedsiębiorstw, co w konsekwencji może się przełożyć na wzrost gospodarczy.

Optymizm dotyczący przyszłej sytuacji portfela należności po raz kolejny nieznacznie wzrósł, jednak pomimo dwóch kwartałów niewielkiego wzrostu wskaźnik dla tego pytania wciąż jest na poziomie niższym niż obserwowany w okresie kwiecień 2010 r. – lipiec 2011 r., a także poniżej poziomu wyznaczanego przez oceny bieżącej sytuacji. Oznacza to, że przedsiębiorcy popełniają systematyczny błąd spodziewając się gorszej koniunktury w obszarze należności niż ma to faktycznie miejsce. Tego typu błąd skutkuje jednak kosztami dla gospodarki, gdyż pesymizm w obszarze należności skłania przedsiębiorstwa do ograniczania aktywności biznesowej.

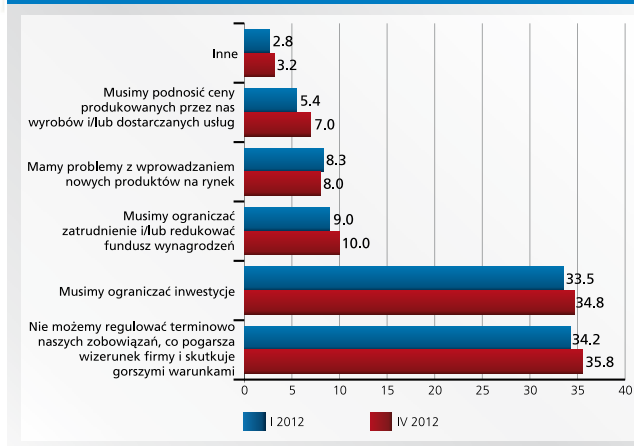
Obserwowany w bieżącym badaniu nieznaczny wzrost optymizmu co do przyszłości wynika ze wzrostu odsetka firm, które spodziewają się spadku problemów z odzyskiwaniem należności, a także spadku odsetka tych, które spodziewają się zwiększonych problemów z odzyskiwaniem należności. Niestety jednocześnie maleje odsetek firm, które spodziewają się, że problemy z odzyskiwaniem należności w ogóle nie będą występować. Ich udział wynosi obecnie 6,4% i jest ponad dwukrotnie niższy niż jeszcze w lipcu 2011 r.

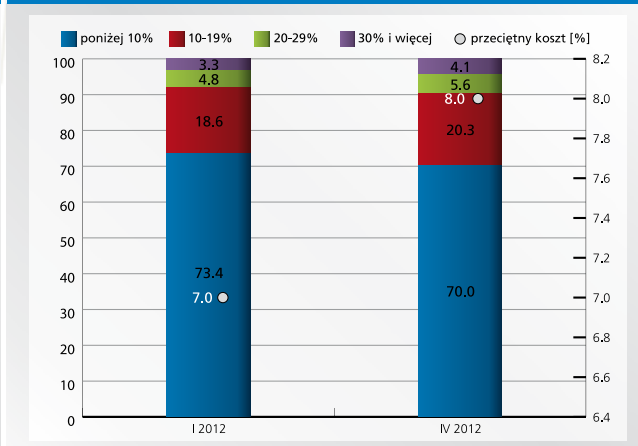
Drugi kwartał z rzędu obserwowany jest wzrost udziału należności przeterminowanych w portfelach polskich przedsiębiorstw. Obecnie, w grupie firm, które posiadają przeterminowane należności, aż 25,8% wszystkich środków nie wpłynęło pomimo zapadnięcia terminu płatności. Ten wzrost został głównie spowodowany przez spadek udziału firm, które mają w swoich portfelach mniej niż 10% zaległych faktur oraz tych, w których odsetek ten wynosi 10–19%. Znacząco wzrósł natomiast udział firm, które posiadają w portfelach 30% i więcej niezapłaconych faktur. Należy podkreślić, że wzrost udziału przeterminowanych faktur występuje wraz ze stosunkowo wysokim wzrostem polskiej gospodarki, co oznacza, że w warunkach spowolnienia gospodarczego udział przeterminowanych płatności może rosnąć nawet jeszcze bardziej dynamicznie.

Wraz ze wzrostem odsetka faktur regulowanych nieterminowo, w przeprowadzonej w kwietniu 2012 r. edycji badania „Portfel należności polskich przedsiębiorstw”, odnotowano wzrost przeciętnego okresu przeterminowania należności z ok. 4 miesięcy i 9 dni do ok. 4 miesięcy i 12 dni. Jest to drugi kwartał z rzędu, w którym obserwowany jest wzrost. Wskazuje to także, że w grupie przedsiębiorstw mających problemy z należnościami od niedawna, obecny czas oczekiwania znacząco się wydłużył i zbliżył się do średniej rynkowej. Najdłużej na swoje należności czekają firmy prowadzące działalność finansową. Dodatkowo, okres oczekiwania w tych firmach wydłużył się z 5 miesięcy do prawie 6 miesięcy. Długi okres oczekiwania – wynoszący ok. 5 miesięcy – obserwowany jest również w firmach budowlanych i prowadzących pozostałą działalność usługową. Najkrótszy okres oczekiwania cechuje zaś firmy przemysłowe.

Odsetki przedsiębiorstw wskazujących na podejmowanie wybranych działań w związku z nieregularną obsługą zobowiązań przez klientów/kontrahentów

Odsetek przedsiębiorstw, których koszty ponoszone w związku z nieregularną obsługą zobowiązań przez klientów/kontrahentów wynoszą

Od początku prowadzenia badania (czternaście kwartałów od stycznia 2009 r.) najbardziej istotną konsekwencją opóźnień w otrzymywaniu należności pozostaje możliwość powstawania opóźnień w regulowaniu własnych należności. Obecnie tego typu problemy ma 35,8% firm w gospodarce. Nieznacznie mniejszy (1 pp.) jest udział przedsiębiorstw deklarujących, że opóźnienia w otrzymywaniu należności wymuszają ograniczanie inwestycji. Obecnie taką deklarację składa 34,8% firm w polskiej gospodarce. Pozostałe bariery są raportowane przez znacznie mniejszą liczebnie grupę firm. Względem poprzedniego badania wzrosło jednak znaczenie prawie wszystkich barier – z wyjątkiem ograniczeń we wprowadzaniu nowych produktów na rynek. Na podstawie wyników można również stwierdzić, że opóźnienia w płatnościach przyczyniają się do powstawania głównie dwóch bardzo niebezpiecznych efektów – zatorów płatniczych i redukcji inwestycji.

Po dwóch kwartałach, w których wielkość kosztów ponoszonych w związku z nieterminową obsługą zobowiązań przez klientów i kontrahentów polskich firm utrzymywała się na historycznie niskim poziomie, obecnie odnotowano ich wzrost z poziomu 7,0% do 8,0% wszystkich kosztów, które ponoszą firmy prowadząc działalność. Wzrost kosztów jest odbiciem ogólnego pogorszenia w obszarze należności i oznacza dla przedsiębiorstw dodatkowy problem obok słabnącego popytu na ich towary.

